

Jura som demokratisk fundament

Af Mads Fleckner

De politiske vinde blæser for tiden ind over juraen, og der bliver debatteret om hvad, der henholdsvis hører hjemme i det juridiske og det politiske. Men i debatten omkring de randområder af sager, der ryger til den internationale domstol i Haag, forsvinder det store perspektiv.

Den eneste måde at sikre menneskers rettigheder er gennem bindende jura. Meningen med juraen er, at den især skal beskytte minoriteters rettigheder. Dette er et grundlæggende princip, der skal give alle adgang til en retfærdig behandling uanset køn, etnicitet, eller skyldsforhold.

Man kan ikke overlade befolkningers liv og skæbne i hænderne på et politisk grundlag alene. Hvis det bliver politiske holdninger, der frit får lov at sætte dagsordenen på bekostning af juraen, er det de gældende politiske holdninger og herskende normer, der kommer til at diktere menneskers rettigheder. Hvis ikke stater eller beslutningstagere er bundet af en jura, der sikrer menneskers minimumsrettigheder, er der ingen garanti for justits overfor krænkere og ingen garanti for tryghed for dem der er mest udsatte.

Det er skadeligt for folkeretten, at USA ikke tilskriver sig ICC (International Criminal Court). Uden USA's medvirken til den jura, der er designet til at sikre svage gruppers og udsatte enkeltpersoners rettigheder mod blandt andet politisk forfølgelse og tortur, er det internationale retssamfund handikappet og mangler den nødvendige rækkevidde. USA' skiftende ambassadører har nægtet at indskrive sig til de bindende retsprincipper som FN forsøger at få gennemført. Dette gør landet som engang argumenterede for den ædleste humanisme og tog forfulgte og svigtede befolkningsgrupper til sig til en tvivlsom spiller i kampen om global retfærdighed.

Ligesom USA er Englands tiltag omkring national sikkerhed og terrorforebyggelse yderst betænkelige. Uden tidsgrænse kan terror-mistænkte blive holdt varetægtsfængslet op til flere år uden retssag. Endnu mere betænkeligt er det, at den siddende labour-regering også bruger dette som en bevidst strategi for at vinde gunst blandt befolkningen og oppositionen. Dette er en sprængfarlig blanding af jura og politik.

I begge tilfælde taler vi om stater på det inderste led af den demokratiske kæde; lande der burde gå forrest med at promovere basal og anstændig retspraksis.

De nødvendige reformer af FN ser nu ud til, at blive til noget. Kofi Annan opremsede for nylig i sin tale i FN's forsamling en række vigtige punkter, som FN i fremtiden skal fokusere på. Blandt disse var blandt andet menneskerettighederne og en styrkelse af IAEA (det Internationale Atom Agentur). Det sidstnævnte er en væsentlig del af fokusområderne, da spredningen af nuklear teknologi øger risikoen for produktion af atomvåben og adgang til disse. Sprængning af atomvåben er en krænkelse af folkeretten alene fordi den går ud over uskyldige mennesker.

Desværre bliver USA atter engang repræsenteret af en radikal skeptiker af FN. Den nye FN-ambassadør, John Bolton, skjuler ikke sin fjendtlighed overfor

ICC som han ved en tidligere lejlighed har omtalt som værende „et produkt af sløret romantisme, der ikke blot er naivt, men også farligt.”

Med et nyt FN-design hvor 15 lande skal være permanente medlemmer af sikkerhedsrådet i stedet for de hidtil 5, og stemmesystemet bliver mere repræsentativt i forhold til landenes størrelse, får vi endelig et fornyet FN, der langt om længe kan træde ud af anden verdenskrigs skygge og tage kampen op med de globale problemer vi står overfor.

Et lands demokratiske formåen er aldrig mere legitimt end dets jura og evne til at yde beskyttelse til dets borgere. Hele fundamentet for demokratiet bygger på et sæt af retslige spilleregler, der skal sikre den enkelte borger retfærdighed, på samme vis som den skal yde dets borgere beskyttelse. Politik og Jura er to forskellige ting, men på mange måder bærer juraen den kim i sig, der skal sikre demokrati og godt politisk lederskab.

Publiceret af Det danske Fredsakademi, marts 2007